

Тематски документ

Подобрување на пристапноста на сервисите за жените со попреченост

Вовед

Овој тематски документ се фокусира на предизвиците со кои се соочуваат жените со попреченост во однос на барање помош при родово базирано насилство (РБН). Заштитата на жените со попреченост од РБН е еден од главните проблеми кои ги обработува мрежата Жени против насилство Европа ([WAVE](#)) и нејзините организации членки и е една од централните теми на кампањата Истапи! ([WAVE StepUp! Campaign](#)). Во голема мера, жените со попреченост се маргинализирани и дискриминирани во општеството, што исто така се одразува со недостаток на сервиси за жени со попреченост. Поради тоа, потребата од услуги за поддршка е најважна, особено во однос на обучен персонал кој може да одговори на специфичните потреби на жените со попреченост кои се изложени на насилство, во сите вклучени сервиси и услуги, вклучувајќи ги полицијата, засолништата, организациите кои работат со лица со попреченост, социјалните работници итн. Барииерите за пристап до овие сервиси се многубројни за жените со попреченост и вклучуваат недостаток од пристап до информации на соодветен лесно-разбирлив јазик, Брајова азбука, знаковен јазик, физички пристап до сервиси на поддршка, обучен кадар и др. Во овој документ, покрај бариерите со кои се соочуваат жените со попреченост, се разгледани и препораките и специфичните мерки кои е потребно да се остварат за да се подобри пристапот до сервиси за поддршка на жените со попреченост.

Родово базираното насилство е голем здравствен проблем кој вклучува психичка и физичка траума. Покрај физичка повреда, здравствените влијанија понатаму вклучуваат хроничен стрес, анксиозност, депресија и пореметување на спиењето, а влијанијата често остануваат дури и откако ќе престане насилството. Покрај тоа, злоупотребата на супстанции може да се манифестира или да се зголеми како резултат на насилството и може да предизвика понатамошни оштетувања, особено за жените со попреченост (Nosek et al., 1997). Во голема мера, жените со попреченост се маргинализирани и дискриминирани во општеството, што исто така се одразува со недостаток на сервиси за жени со попреченост. Овој недостаток на сервиси е во спротивност на чл.20 ст. 1 и 2 од Истанбулската конвенција, која повикува на преземање мерки за сите жртви да имаат пристап до сервиси на поддршка. Жените со попреченост може да бидат подложени на истите видови насилство како и жените без никаква попреченост. Сепак, животот со попреченост доведува до дополнителни причини, форми и последици од насилство, и на тој начин бара посеопфатно

внимание (Heijden, 2014). Ова е поддржано со Истанбулската конвенција во која се наведува дека кривичните дела извршени врз лице кое е ранливо поради посебни околности мора да се земат предвид како отежнувачки околности (Член 46 став 1д). Репрезентативното истражување за жени со попреченост во Германија покажа дека кај жените со попреченост постои двојно поголема веројатност да доживеат емоционално или физичко насилство отколку жените без попреченост, а три пати поголема веројатност да доживеат сексуално насилство, докажувајќи ја високоризичната и ранлива позиција во која се наоѓаат жените со попреченост (Schrötte et al., 2012). Сепак, според една студија направена од Women's Aid, жените со попреченост претставуваат 7% од корисниците на сите сервиси во анкетираниите сервиси за домашно насилство. Во истата студија, жените со попреченост изјавиле дека нивната попреченост го влошила насилството и, исто така, ја ограничила нивната способност да избегаат (Hague et al; 2008).

Терминологија и дефиниции

Според чл. 3г од Конвенцијата на Совет на Европа за спречување и борба против насилство врз жените и домашно насилство (Истанбулска конвенција), РБН врз жените означува насилство насочено против жената затоа што е жена или коешто несразмерно ја погаѓа. Општата препорака бр. 19 од Конвенцијата на Обединетите нации за елиминација на дискриминацијата врз жените (CEDAW) понатаму наведува дека РБН е форма на дискриминација која сериозно ја попречува способноста на жените да уживаат права и слободи како резултат на родова нееднаквост (Член 1).

WAVE ја препознава различната терминологија што може да се користи кога се дискутира за попречености, како што се „жени со попреченост“, „жени со посебни потреби“ и „жени со поинаква способност“. За целите на овој извештај, ќе го искористиме терминот „жени со попреченост“. Терминот „попреченост“ се однесува на маргинализација на некои луѓе во општеството поради социјални и културни ставови, како и физички и бариери во средината. Оттука, предизвиците и ризиците со кои се соочуваат жените со попреченост се директна последица од стигматизацијата во општеството, што создава двоен товар на дискриминација врз овие жени (Heijden, 2014).

Попреченоста се јавува во повеќе форми и вклучува лица со оштетен слух, оштетен вид, пречки во менталниот развој, пречки во телесниот развој, друго развојно растројство и скриено попречување. Според тоа, не постои само еден вид на попреченост, туку неколку, и важно е да се препознаат сите форми на попреченост и предизвиците околу нив. Пристапот до сервиси за жените со попреченост треба да се интегрира во смисла дека сите даватели на услуги и сервиси треба да ги разгледаат предизвиците со кои се соочуваат овие жени во однос на пристапот до сервиси и услуги, како што е наведено во Истанбулската конвенција, член 20, став 1 и 2. Поради нивната високоризична позиција, жените со

попреченост имаат голема потреба од женски специјализирани сервиси за поддршка на жртвите на РБН кои се правно обврзани да обезбедуваат услуги за жени со попреченост (Schröttle et al., 2012). Потребата за приод врз основа на РБН за насилството врз жените со попреченост се истакнува во чл. 4 ст. 3 од Истанбулската конвенција: „Страните обезбедуваат спроведување на одредбите од оваа Конвенција, особено на мерките за заштита на правата на жртвите, без дискриминација врз кој било основ како што е, пол, род, раса, боја, јазик, вера, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, поврзаност со национално малцинство, имот, раѓање, сексуална ориентација, родов идентитет, здравствена состојба, инвалидност, брачен статус, статус на мигрант или бегалец, возраст, или друг статус“ и во Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со попреченост (CRPD) член 16 „Слобода од експлоатација, насилство и злоупотреба“.

Фактори на ризик и како родово базираното насилство влијае врз жените со попреченост

Жените со попреченост се ранливи на дополнителни форми на насилство како последица на нивната попреченост, а оваа комбинација на насилство врз основа на инвалидитет и родово базирано насилство мора да се смета како отежнувачка околност како што е наведено во Истанбулската конвенција, член 46 став в. Насилството кое е специфично поврзано со нивната попреченост е поверојатно да биде „оправдано“ отколку друг вид на насилство (Hague et al., 2008). Жените со попреченост доживуваат физичко, сексуално и психолошко насилство, меѓутоа, поради нивната ранлива позиција постојат и други фактори на ризик кои треба да се земат предвид, а кои обично се изоставуваат за жените без попреченост. Искуствата и ризиците поврзани со насилство врз жените со попреченост се состојат од физички, сензорни или интелектуални пречки, маргинализација од општеството и непристапни средини (Heijden, 2014). Оттука, поради структурни прашања како што е недостигот од пристапност до сервиси, општеството создава рамка која всушност ги онеспособува жените, наместо да ги зајакнува.

Постои широк спектар на попречености, што може да направи значителна разлика во ризиците и облиците на насилство со кои се соочуваат жените, на пример како последица на нивната попреченост овие жени имаат тенденција да бидат помалку образовани, постои помала веројатност да бидат вработени, постои поголема веројатност да бидат сиромашни и се повеќе социјално изолирани од жените без попреченост (Brownridge, 2006; Nosek et al., 2003). Жените со попреченост често се зависни од сторителот на насилство, со што се отежнува нивната можност да ја напуштат насилната ситуација. Потенцијалните сторители на насилство од кои се зависни жените со попреченост вклучуваат интимни партнери, членови на семејството, здравствени работници и работници за персонална помош

(Plummer & Findley, 2012). Како што е наведено погоре, ризикот од насилство се покажа дека е значително повисок за жените со попреченост отколку за другите жени. Спектарот на попречености е широк и може да направи разлика во ризиците и формите на насилство со кои жените може да се соочат, на пример, попречености кои ја намалуваат емоционалната и физичката одбрана, комуникациски бариери како слух или оштетување на говорот, кои го попречуваат пријавувањето на насилство, со општествена стигма, дискриминација и институционализација, придонесуваат за зголемена ранливост на жените со попреченост (Nosek et al., 2001). Поради тоа, треба да се земат предвид и да се адресираат специфичните потреби на лицата кои се ранливи поради одредени околности и во центарот да се постават човековите права на сите жртви, како што е наведено во Истанбулската конвенција, член 12 став 3.

Вообичаено е разбирањето дека жените со пречки во развојот и когнитивни пречки се најмногу изложени на ризик од стигматизација и поради тоа има поголема веројатност да бидат жртви на злоупотреба, насилство и занемарување (Powers et al., 2009). Жените со интелектуална попреченост е утврдено дека се поранливи и подлежат на повисок ризик од жените со други форми на попреченост, меѓу другото, бидејќи има помала веројатност да добијат сексуално образование, често се социјализираат да бидат послушни, има поголема веројатност да живеат во сиромаштија и често се многу зависни од негувателите (Barger et al., 2009). За нив постои поголема веројатност да бидат институционализирани и да не го откриваат насилство бидејќи многу често не им се верува или имаат тешкотии во комуникацијата (Powers et al., 2009). Член 19 од Истанбулската конвенција наведува дека дека жртвите треба да добиваат соодветни и навремени информации за достапните сервиси за поддршка и правни мерки на јазик што го разбираат, особено за пристап до сервиси за жени со ваков тип на попреченост.

Менталното здравје на жените може да биде фактор на ризик, како и последица на насилство. Анкетата спроведена во Камбоџа за влијанието на попреченоста и партнерското насилство врз менталното здравје на жените открива дека постои силна корелација помеѓу попреченоста и симптомите на тешка психолошка болка и дека присуството на партнерско насилство дополнително ја нагласува оваа поврзаност (Astbury & Walji, 2012). Социјалната и културната дискриминација и употребата на стереотипи може да се интернализираат кај жените, преведувајќи се во себе-обезвреднување, слаба самодоверба и лоша слика за себе, како и чувство на вина во врска со насилството (Hassouneh-Phillips & McNeff, 2005; Plummer & Findley 2012).

Физичката, економската и социјалната зависност е клучен фактор во однос на родово базираното насилство. Жените со попреченост лесно може да се најдат заробени во насилна врска бидејќи тие се економски или физички зависни од сторителот (Brownridge,

2006). Според тоа, нивната зависност од другите е очигледен фактор, бидејќи тоа го зголемува ризикот од психолошко, физичко и сексуално малтретирање. Некои од злоупотребите што ги доживуваат, исто така, може да се наречат форми на насилство засновани на попреченост, со што се нагласува колку е важна комбинираната анализа кога се работи за насилството врз жените со попреченост, бидејќи и родот и попреченоста се очигледни фактори во овие случаи. Формите на насилство засновани на попреченост вклучуваат, меѓу другото, спречување да се користат помошни уреди како инвалидска количка, претерано или недоволно земање лекови, запоставување или да одбивање помош или храна и злоупотреба или експлоатација на лични средства и/или донации за социјална помош (Curry et al., 2009).

Други важни фактори на ризик се социјалните и културните митови кои постојат во врска со попреченоста. Митовите околу попреченостите се однесуваат особено на асексуалноста и генерираат стереотипи за жените со попреченост како асексуални лица. Како последица од овие митови, сексуалноста на жените со попреченост често се негира или игнорира и придонесува за зголемување на веројатноста за виктимизација. Понатаму, ретко се претпоставува дека жените со попреченост имаат интимни партнери, што значи дека насилството од страна на интимен партнер честопати не се открива во овие случаи (Barnett et al., 2005).

Главни предизвици

Абилизмот ги дискриминира луѓето кои се со поинакви способности и некогаш може да биде намерен, но најчесто е несвесен и ненамерен. Сепак, абилизмот влијае за исклучување на луѓето кои имаат поинакви способности од пристап до ресурси и поддршка што им се потребни и на кои тие имаат право. Така, абилизмот значи на светот да се гледа од одредена гледна точка, што се дефинира како „нормална“, и ги обезвреднува и ограничува можностите достапни за лицата со попреченост. Со тоа што не ги доведува во прашање претпоставките за она што е „нормално“, светот ги потиснува луѓето кои имаат развојни, емоционални, физички и психички попречености на инфериорен статус (Hehir, 2007). Преиспитувањето на абилизмот во нас самите и во нашите организации е важен чекор за обезбедување поддршка за жртвите на родово базирано насилство која ќе биде достапна за сите жени. Тоа треба да се поправи со подигнување на свеста и обуки на професионалци како што е наведено во Истанбулската конвенција, член 13 и 15.

Европскиот проект „Пристап до специјализирани сервиси за жртви на насилство за жени со попреченост кои доживеале насилство“ покажа дека, и покрај нивната поголема потреба и нивното право на специјализирани сервиси за поддршка на жртви на РБН, многу од жените со попреченост не пристапуваат до сервисите што им се потребни, а голем дел

од нив дури и не знаат дека постојат такви сервиси за поддршка¹¹. Женските специјализирани сервиси за поддршка може да не бидат во можност веднаш да обезбедат целосна услуга за секоја жена на која ѝ е потребна помош, но треба да можат да обезбедат одредено ниво на услуга веднаш и во соработка со други професионалци од други институции да се обезбеди многу подобрена услуга отколку што во моментот се нуди. Причините зошто за жените со попреченост има помала веројатност да го откријат насилството или да побараат помош се бројни, а примери за тоа вклучуваат: веруваат дека тоа е нормално; не се способни да препознаат недоволен или лош третман; поради ментална попреченост може да не се свесни за она што се случува; економска или физичка зависност од сторителот; страв од губење на нивниот партнер или деца; страв од институционализација; немање свесност за правата; и недостиг од пристап до информации (Heijden, 2014). Оттука, потребата од подигнување на свеста и приодот до жените на јазик што тие го разбираат е очигледна во согласност со членовите 13 и 19 од Истанбулската конвенција.

Покрај тоа, постојат многу бариери и доколку жените со попреченост одлучат да побараат помош. На пример, тие може да најдат на нечувствително однесување од страна на давателите на услуги и социјалните работници, доколку давателите на услуги не се обучени за да ги разберат проблемите со кои се соочуваат жените со попреченост, исто како што работниците во секторот за лица со попреченост може да не се обучени за високиот ризик од насилство и како да се справат со тоа. Често жените со попреченост се среќаваат со бариери во однос на недостатокот на физички пристап до засолништата, правниот систем и судовите и не се сметаат за веродостојни сведоци. Комуникациските бариери претставуваат голема пречка за жените со пречки во комуникацијата. Често, институциите и организациите кои им помагаат на лицата со попреченост не се вмрежени и не соработуваат со организации од други области, како што се женски организации или засолништа, што создава празнини во давањето на услуги. Ова значи дека една жена може да биде упатувана меѓу сервисите за насилство и службите за лица со попреченост без да добие соодветна поддршка бидејќи не влегува во доменот на ниту една од двете страни.

Како да се подобрат условите

Кампањата Истапи! ([Step Up!](#)) дава посебен фокус на пристапноста до сервисите за жените со попреченост и во рамки на кампањата беше изработена [листа](#) за даватели на услуги за одредување колку еден сервис е пристапен за жени со попреченост. Прво, услугите треба да се засноваат на пристапот за човекови права и на социјалниот модел на разбирање на попреченоста и, во исто време, да се посветени на преиспитување на абилитизмот. Истражувањата укажуваат дека жените со попреченост се соочуваат со насилство подолго време во споредба со оние без попреченост (Nosek et al., 2001; Young et al., 1997) и дека

¹ <http://women-disabilities-violence.humanrights.at/>

најголема бариера за жените кои се упатуваат во специјализирани сервиси за поддршка е недостатокот на информации за тоа што е РБН и каде да се обратат за помош. Затоа приоритет за специјализираните служби за поддршка е да се осигураат дека нивните информативни материјали ги опфаќаат овие групи на жени со користење на различни комуникациски стратегии како јазик лесен за читање, аудио текст, брајова азбука и знаковен јазик. Местото на дистрибуција е исто така од суштинско значење за материјалите да дојдат до овие жени, и затоа е добра идеја материјалите да бидат достапни во центри и организации кои работат со лица со попреченост.

Одговорите во справувањето со РБН врз жените од оваа високоризична група треба да го земат предвид преклопувањето на родот и попреченоста и како со тоа се зголемува ранливоста на овие жени. Затоа е важно организациите кои работат со жени со попреченост да се вмрежуваат не само меѓу себе, туку и со организации од други релевантни области, што ќе им овозможи на специјализираните сервиси за поддршка да бидат подобро информирани за тоа кои физички, социјални и когнитивни бариери треба да се намалат. Во исто време, ги информира професионалците во тие специфични области за реалностите на РБН и достапните специјализирани сервиси за поддршка. За возврат, професионалците можат да дадат совети на специјализираните сервиси за поддршка, на пр. за тоа како да ги промовираат сервисите на најсоодветен начин. Притоа, организациите кои работат против РБН можат да помогнат во развивање на насоки и политики за тоа како да се зголеми свеста и сензибилитетот за РБН за организации кои работат со попречености; со што ќе се придонесе за пополнување на празнините во сервисите.

За сервисите да бидат подостапни за жените потребна е тековна вклученост не само од експерти, туку и од жените на кои се наменети, со слушање на препораките на жените со попреченост при развивањето на сервисите. Покрај тоа, во мултиагенциските обуки за посебните потреби на жените со попреченост треба да се вклучат и полицијата и органите на правдата, во однос на развивање на протоколи за справување со жалбите за РБН и упатување на жените во специјализираните сервиси за поддршка.

Исто така, треба да се разгледа дали сервисот е физички достапен за сите жени, вклучувајќи ги жените со моторни пречки, жените со сензорни пречки, жените со потешкотии во учењето и жените со пречки во менталниот развој. Постојат многу бариери кои треба да се надминат кога живеете со попреченост, па затоа е важно да се земе предвид сензорниот аспект при обезбедувањето сервиси, како што се брајова азбука, знаковен јазик, водечки системи итн. Некои попречености може да значат дека жените се неподвижни и сервисот треба да се обезбеди со транспорт и со пристап за инвалидска количка или друго помошно средство. Во случаи кога пристапот до овие сервиси не е можен, добра алтернатива може да биде мобилна поддршка, каде што сервисот ќе дојде до жената.

Подобрувањето на услугите - во овој случај, правејќи ги попростапни - бара финансиски средства, и затоа е добра идеја да се лобира кај донатори за пари за да се постигне целта. Тука се клучни собирањето на податоци за потребите на жените со попреченост и собирањето на докази дека има потреба сервисите да се направат подостапни.

Заклучоци и препораки

Жените со попреченост се повеќе изложени на насилство отколку жените без попреченост, но сепак само мал процент од нив бараат помош откако ќе бидат изложени на РБН. Покрај тоа, истражувањата укажуваат на тоа дека жените со попреченост се соочуваат со насилство подолго време во споредба со оние без попреченост. Ако жените со попреченост го пријават насилството, се среќаваат со многу бариери, каде што сервисите често се недостапни за нив, што е клучен факт. Затоа, треба повеќе внимание да се посвети на ова прашање и внимателно да се разгледа какви бариери постојат за пристапот на жените до одреден сервис и услуга. Комуникацијата е клучна, а подигнувањето на свеста за ризичната ситуација на жените со попреченост и пристапот до сервисите се евидентни фактори и мора да се насочени кон жените со попреченост со помош на различни начини на комуникација прилагодени за специфични попречености, како што се брајова азбука, знаковен јазик, текст лесен за читање и сл. Обуки за професионалците, како што се полицајата и органите на правдата, вработените и организациите кои работат со лица со попреченост итн., се од суштинско значење за да се вклучат потребите на жените со попреченост во праксата и да се добијат попростапни сервиси и услуги. Покрај тоа, важно е да се разгледа каде да се дистрибуираат материјалите за да дојдат до овие жени, а организациите и центрите кои работат со лица со попреченост се фокусни места за тоа. Постојат многу бариери и вклучувањето на жените со попреченост во процесот е клучно затоа што тие од прва рака имаат познавања за тоа што ќе помогне за сервисите и услугите да се направат подостапни. Последно и многу важно, вмрежувањето и соработката помеѓу жените со попреченост, организациите и другите професионалци е од клучно значење за да се добие сеопфатно разбирање на потребите и предизвиците и справувањето со нив за полесен пристап до специјализирани сервиси за поддршка на жените со попреченост.

*Преземен и преведен WAVE Thematic paper by *Ann Sofie Milling Høegh*, достапен на:
<http://files.wave-network.org/researchreports/Thematic-Paper-WWD-2017.pdf>

Библиографија

- Astbury, Jill & Fareen Walji (2012) "Violating the Right to Health: How Partner Violence and Disability Undermine Women's Mental Health in Cambodia. Disability and International Development", Sage Publishing, Issue 2/2012 <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0886260514534528>
- Barger, Erin, Julia Wacker, Rebecca Macy & Susan Parish. (2009) "Sexual Assault for Women with Intellectual Disabilities: A Critical Review of the Evidence" (2nd Eds.), American Association on Intellectual and Developmental Disabilities, 47(4): Pp. 249-262
<http://www.aiddjournals.org/doi/abs/10.1352/1934-9556-47.4.249?code=aamr-site>
- Barnett, Ola W., Cindy L. Miller-Perrin & Robin D. Perrin (2005) "Family violence across the lifespan: An introduction" (2nd Eds.) Sage Publishing: Pp. 353-354 <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/family-violence-across-the-lifespan/book234481>
- Brownridge, Douglas (2006) "Partner violence against women with disabilities: prevalence, risk, and explanations" *Violence Against Women*, Sage Publishing, 12(9): Pp. 805-822
http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1077801206292681?url_ver=Z39.88-2003&rft_id=ori:rid:crossref.org&rft_dat=cr_pub%3dpubmed
- Council of Europe (2011), *Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence*, Council of Europe Treaty Series – No 210, Istanbul
<http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>
- Curry, Mary Ann, Paula Renker, Rosemary B. Hughes, Susan Robinson-Whelen & Mary Oschwald (2009) "Development of Measures of Abuse Among Women with Disabilities and the Characteristics of Their Perpetrators" *Violence Against Women*, Sage Publishing, 15(9): Pp. 1001-1025
http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1077801209340306?url_ver=Z39.88-2003&rft_id=ori:rid:crossref.org&rft_dat=cr_pub%3dpubmed
- Hague, Gill, Ravi K. Thiara, Pauline Magowan & Audrey Mullende (2008) "Making the links: Disabled women and domestic violence" Women's Aid Federation of England: Pp. 7
<http://www.equation.org.uk/wp-content/uploads/2016/02/EQ-LIB-127.pdf>
- Hassouneh-Phillips, Dena & Elizabeth McNeff (2005) "I thought I was less worthy: Low sexual and body esteem and increased vulnerability to intimate partner abuse in women with physical disabilities" *Sexuality and Disability*, Springer VS, 23, Pp. 227-240 <http://link.springer.com/article/10.1007/s11195-005-8930-3>
- Heijden, Ingrid Van Der (2014) "What works to prevent violence against women with disabilities" Department for International Development (DFID): Pp. 1-10
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a089ade5274a27b20001e9/What_Works_1_nception_Report_June_2014_AnnexW_Interventions_for_abuse_against_WWD.pdf
- Hehir, Thomas (2007) "Confronting Ableism" *Educational Leadership*, 64(5): Pp. 8-14
<http://www.ascd.org/publications/educational-leadership/feb07/vol64/num05/Confronting-Ableism.as>

- Nosek, Margaret, Mary Ellen Young, Carol Howland, Gail Chanpong, & Diana H. Rintala (1997) "Prevalence of abuse of women with physical disabilities" *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 78, Special issue: Pp. 34-38
[http://www.archives-pmr.org/article/S0003-9993\(97\)90219-7/abstract](http://www.archives-pmr.org/article/S0003-9993(97)90219-7/abstract)
- Nosek, Margaret, Carol Howland & Rosemary B. Hughes (2001) "The Investigation of Abuse and Women with Disabilities" *Violence Against Women*, Sage Publishing (4): Pp. 477-499
<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/10778010122182569>
- Nosek, Margaret, Rosemary B. Hughes, Nancy Swedlund, Heather B. Taylor & Paul Swank (2003) "Self-esteem and women with disabilities" *Social Science & Medicine* 56(8): Pp. 1737- 1747
<https://iths.pure.elsevier.com/en/publications/self-esteem-and-women-with-disabilities>
- Odette, Fran (2013) "Ableism – A Form of Violence Against Women" *Violence Against Women with DisAbilities and Deaf Women*; Issue 7: December 2013, Western Centre for Research & Education on Violence Against Women and Children
http://www.vawlearningnetwork.ca/sites/vawlearningnetwork.ca/files/LN_Newsletter_Issue_7_2013_e-ve
- Powers, Laurie E., Paula Renker, Susan Robinson-Whelen, Mary Oswald & Rosemary Hughes (2009) "Interpersonal Violence and Women with Disabilities: Analysis of Safety Promoting Behaviors" *Violence Against Women*, Sage Publishing, Issue 15: Pp. 1040-1069
http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1077801209340309?url_ver=Z39.88-2003&rfr_id=ori:rid:crossref.org&rfr_dat=cr_pub%3dpubmed
- Plummer, Sara-Beth & Patricia A. Findley (2012) "Women with Disabilities' Experience with Physical and Sexual Abuse: A Review of the Literature and Implications for the Field" *Trauma, Violence & Abuse* 13(1): Pp. 15-21
http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1524838011426014?url_ver=Z39.88-2003&rfr_id=ori%3Arid%3Acrossref.org&rfr_dat=cr_pub%3dpubmed&
- Schröttle, Monika, Claudia Hornberg, Sandra Glammeier, Brigitte Sellach, Barbara Kavemann, Henry Puhe & Julia Zinsmeister (2012) "Life situations of and pressures on disabled women in Germany" Federal Ministry for Family Affairs, Senior Citizens: Pp. 23-24
<http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Broschuerenstelle/Pdf-Anlagen/Lebenssituation- und-Belastungen-von-Frauen-Kurzfassung-englisch,property=pdf,bereich=bmfsfj,sprache=de,rwb=true.pdf>
- United Nations, CEDAW (1992) General Recommendation No. 19 on Violence against women, adopted at the 11th session, 1992, A/47/38, 29 January 1992
(<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm>)